

دانشکده بهداشت - گروه اپیدمیولوژی

نام درس : **اصول اپیدمیولوژی**
مقطع : **کارشناسی پیوسته بهداشت محیط**
پیش نیاز: -
تعداد واحد : **۲ واحد نظری**
شماره درس: **۱۷۴۰۰۸**
مدت زمان ارائه درس : **۱ ترم (۳۴ ساعت)**

اهداف کلی : هدف کلی : از ارائه این دوره آشنایی دانشجویان و افزایش آگاهی آنان نسبت به مفاهیم ذیل است :

- تعریف اپیدمیولوژی - لغات و اصطلاحات اپیدمیولوژی
- مفهوم سلامت، بیماری، سیر طبیعی بیماریها، پیشگیری و سطوح آن و مدل‌های اکولوژیک
- تقسیم بندی فاکتورهای مربوط به شخص را در اپیدمیولوژی توصیفی شامل سن، جنسیت، شغل، تحصیلات، درآمد، مذهب، وضعیت تاهل و .....
- شاخص ها و میزان های بهداشتی و کاربرد آن در اپیدمیولوژی
- منابع اطلاعات در اپیدمیولوژی
- اپیدمیولوژی بیماریهای عفونی
- غربالگری و نقش آن در کشف بیماریها و سلامت مردم
- مطالعات مشاهده ای
- مطالعات مداخله ای

اهداف اختصاصی :

تعریف اپیدمیولوژی - لغات و اصطلاحات اپیدمیولوژی

- **دانشجو باید بتواند :**

- اپیدمیولوژی را تعریف کند و اهداف آن را بیان نماید .
- واژه ها و اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی را شرح دهد.
- کاربرد علم اپیدمیولوژی را بیان کند
- شاخه های علم اپیدمیولوژی را بیان کند

مفهوم سلامت، بیماری، سیر طبیعی بیماریها، پیشگیری و سطوح آن و مدل‌های اکولوژیک

- **دانشجو باید بتواند :**

- مفهوم سلامت و بیماری را بیان کند
- عوامل موثر در ایجاد بیماری (شامل عوامل میزبان- عوامل محیط) را شرح دهد
- سیر طبیعی بیماریها را شرح دهد
- انواع پیشگیری ها را بیان کند و در یک مثال عملی آنها را فهرست کند
- انواع مدل‌های اکولوژیک را بیان کند و بتواند کاربرد آنها را در کنترل و پیشگیری بیماریها تشریح نماید و در یک مثال عملی آنها را شرح دهد .

تقسیم بندی فاکتورهای مربوط به شخص را در اپیدمیولوژی توصیفی شامل سن، جنسیت، شغل، تحصیلات، درآمد، مذهب، وضعیت تاهل و .....

- هدف از انجام اپیدمیولوژی توصیفی بر مبنای شخص را تشریح نماید .

- فاکتور مکان در اپیدمیولوژی توصیفی و هدف از آن را بیان کند و مثال بزند.
- فاکتور زمان در اپیدمیولوژی توصیفی و هدف از آن را بیان کند و مثال بزند.

شاخص ها و میزان های بهداشتی و کاربرد آن در اپیدمیولوژی

- **دانشجو باید بتواند :**

- بروز و شیوع را بیان کند و در یک مثال عملی آنها را تشریح نماید.
- کاربرد بروز و شیوع را در بهداشت بیان کند.
- مشکلات محاسبه صورت و مخرج کسر در بروز و شیوع را تشریح نماید.

- شاخص های مرگ و میر و تولد را بیان کند و در یک مثال عملی آنها را تشریح نماید.
- کاربرد میزان های خام و اختصاصی را بیان کند .

منابع اطلاعات در اپیدمیولوژی

- دانشجو باید بتواند :

- انواع سرشماری را بشناسد و بیان کند .
- ثبت آمارحیاتی را بشناسد و کاربرد آن را بیان کند .
- منابع اطلاعاتی در مورد ابتلاء بیماریها را بشناسد و بیان کند .

اپیدمیولوژی بیماریهای عفونی

- دانشجو باید بتواند :

- مفاهیم اولیه اپیدمیولوژی بیماریهای عفونی را بیان کند.
- راههای انتقال بیماری را بیان کند و با یک مثال تشریح نماید .
- انواع اپیدمی ها را بیان کند.
- راههای برخورد با اپیدمی را بین کند .

غریبالگری و نقش آن در کشف بیماریها و سلامت مردم

- دانشجو باید بتواند :

- غریبالگری را بیان کند و مفاهیم اولیه در آن تشریح نماید .
- طراحی یک غریبالگری را بیان کند و با یک مثال تشریح نماید .
- حساسیت ، ویژگی ، ارزش اخباری مثبت و منفی و دقت را بیان نماید و محاسبه کند.
- انواع غریبالگری را بیان کند .

مطالعات مشاهده ای

- دانشجو باید بتواند :

- انواع مطالعات مشاهده ای توصیفی و تحلیلی (مقطعی -مورد-شاهدی ، همگروهی،گزارش موردی و گزارش سری) را بیان کند.
- طراحی انواع مطالعات مشاهده ای را تشریح کند.
- معایب و مزایای انواع مطالعات مشاهده ای را تشریح کند.
- شاخص های قابل اندازه گیری در هر کدام از مطالعات فوق را بیان کند.
- انواع سوگیری ها در مطالعات را بیان کند و راه مقابله با آنها را بشناسد.
- در یک مثال عملی نوع مطالعه را بشناسد.

مطالعات مداخله ای

- انواع مطالعات مداخله ای تجربی (مقطعی و شبه تجربی) (کارآزمایی بالینی، کارآزمایی میدانی ، کارآزمایی اجتماعی) را بیان کند.
- طراحی انواع مطالعات مداخله ای را تشریح کند.
- شاخص های قابل اندازه گیری در هر کدام از مطالعات فوق را بیان کند.
- انواع سوگیری ها در مطالعات فوق را بیان کند و راه مقابله با آنها را بشناسد.
- در یک مثال عملی نوع مطالعه را بشناسد.

روش آموزش

آموزش به روش سخنرانی و با بهره گیری از وسایل آموزشی (اورهد و ویدئو پرژکتور) انجام می گیرد . به منظور افزایش اثر بخشی آموزش و ایجاد انگیزه در دانشجویان در هر جلسه پرسش و پاسخ بصورت شفاهی و برخی جلسات کوئیز کتبی گرفته خواهدشد.

شرایط اجراء

- امکانات آموزشی دانشکده
- ★ کلاس درس
- وسایل و تسهیلات کمک آموزشی (اورهد، ویدئو پرژکتور)

آموزش دهنده

اعضاء هیئت علمی گروه آمارزیستی و اپیدمیولوژی

منابع اصلی درسی

جودیت،س.مازنر. آیتا ، ک . بان . اصول اپیدمیولوژی ، ترجمه : حسین ، ملک افضلی . کیومرث ، ناصری. چاپ ششم ، تهران: مرکز نشر دانشگاهی ، ۱۳۷۴.

گوردیس ،لئون . اپیدمیولوژی . ترجمه : کوروش ، هولاکوئی ، حسین صباغیان.

چاپ اول و پایش دوم تهران : انتشارات گپ . ۱۳۸۲
ارزشیابی
نحوه ارزشیابی
ارزشیابی به صورت کتبی است
۱۵% کوئیز و پرسش و پاسخ سرکلاسی
۲۵% امتحان میان ترم (سئوالات ۴ گزینه ای)
۵% امتحان پایان ترم (سئوالات ۴ گزینه ای)
مقررات -
حداقل نمره قبولی ۱۰
تعداد دفعات مجاز غیبت حداکثر ۴ جلسه

تهیه و تنظیم : هاله قائم